

Hyvinvointilautakunta	§ 39	07.04.2020
Kaupunginhallitus	§ 243	07.09.2020
Kaupunginhallitus	§ 13	18.01.2021

Valtuustoaloite ikäihmisten tehostetun palveluasumisen palvelut / Kauko Jaakkola

578/31.312/2019

HL 07.04.2020 § 39

Kuntalainen/valtuutettu Kauko Jaakkola on jättänyt valtuustoaloitteen koskien Setlementti Tunturila ry:n perimän ylläpitomaksun ja hoitosänkyvuokran perimisen lopettamiseksi ja maksujen palauttamiseksi asiakkaille (KV 16.12.2019 § 103, **liite 7**).

Aloitteessa tuodaan esille seuraavaa:

Kemijärven kaupunki kilpailutti ikäihmisten tehostetun palveluasumisen palvelut 31.3.2013 julkaistun tarjouspyynnön mukaisesti. Tarjouspyynnön ja sen liitteiden mukaisesti palveluntuottaja sitoutuu tuottamaan palvelut ja Kemijärven kaupunki valvomaan asiakkaan puolesta sopimuksen oikeellisuutta. Palveluntuottajat sitoutettiin myös myöhemmin valittavalla setelipalvelujärjestelmällä tuottamaan tarvittavat palvelut. Kilpailun voitti paikallinen Tunturilan kannatusyhdistys ry. Toiminnan alettua syksyllä 2015 toimitusjohtaja Esa Mäkinen ilmoitti 21.10.2015 asiakkaille tulevasta ylläpitomaksusta ja lähettämällä laskun, joka oli 1.11.2015 alkaen Koivulakodissa 70€/asiakas ja Hillassa 50€/asiakas. Tarjous- ja sopimusasiakirjoista käy ilmi, että maksut ovat perusteettomia.

Aloitteentekijä edellyttää, että kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin ylläpito- ja hoitosängyn maksun perinnän lopettamiseksi ja maksujen palauttamiseksi asiakkaille sekä tehostamaan sopimuksen valvontaa.

Taustaa:

Kemijärven kaupunki on kilpailuttanut tehostetun palveluasumisen 20 lisäpaikkaa vuonna 2013. Kilpailutuksen voitti Setlementti Tunturila ry (STL 26.3.2013 § 19, **liite 8**). 20 lisäpaikkaa rakennettiin Kemijärven Palvelukeskus ry:n aiemmin ylläpitämän Koivulakodin yhteyteen.

Kemijärven Palvelukeskus ry siirtyi Koivulakodin tilojen vuokraajaksi ja heille siirtyi vastuu kiinteistöhuollosta. Setlementti Tunturila ry ryhtyi tuottamaan varsinaisen palvelun laajennetussa Koivulakodissa.

Ostopalvelusopimus 20 lisäpaikasta oli alkuun tehty ajalle 1.9 – 31.12.2015 ja samassa sopimuksessa oli sovittu, että Kemijärven kaupungin ja Kemijärven Palvelukeskuksen välinen ostopalvelusopimus 23 paikasta siirtyi Setlementti Tunturilalle 1.9.2015 alkaen (**liite 9**). Alkuperäisen sopimuksen mukaan

sopimuskausi olisi päätynyt 29.2.2020, mutta kautta on jatkettu 31.12.2021 asti keskeytyneen sote- ja maakuntavalmisteluprosessin aikana ja siinä ennakoitujen suunnitelmien johdosta.

Käytäntönä on ollut, että seuraavan vuoden ostopalvelusopimus päivitetään aina edellisen vuoden lokakuun loppuun mennessä. Alkuperäisen sopimuksen asiasisältöön ei ole isoja muutoksia tehty, lähinnä on tarkistettu hoitopäivähinta.

Tarjouskilpailuasiakirjoissa, joka koski 20 tehostetun palveluasumisen lisäpaikkaa on määritelty mm. toimitilojen sijainti ja kriteerit, hoivapalvelun sisältö sekä laatuaste, sopimuskausi, valintaperusteet ja toteutuksen aikataulu (**liite 10**) sekä prosessi- ja kustannusvastuut (**liite 11**).

Tarjouspyynnössä määriteltyjen kriteereiden mukaan asukkaat kalustavat pääsääntöisesti huoneensa itse omilla kalusteillaan lukuun ottamatta hoitosänkyä, patjaa ja pelastuslakanaa sekä jääkaappia, jonka palveluntuottaja hankkii. Lisäksi tarjousasiakirjassa kustannusvastuu siivouksesta ja jätehuollosta on määritelty palveluntuottajalle.

Palveluntuottaja on ryhtynyt perimään Koivulakodin asiakkailta lokakuussa vuonna 2015 ylläpitomaksua (70€/kuukausi), joka sisältää siivouksen, pyykki- ja jätehuollon. Lisäksi palveluntuottaja on ryhtynyt perimään myös hoitosängyistä vuokraa (40€/kuukausi) niiltä asiakkailta, jotka ovat olleet sen tarpeessa. Suurimmalla osalla asiakkaita on itse hankittu sänky.

Kaupungilla on ostopalvelusopimus Settlementti Tunturila ry:n kanssa Koivulakodin lisäksi Hillakodin tehostetun palveluasumisen paikoista. Sopimus on samalla pohjalla ja se tarkistetaan samanaikaisesti Koivulakodin ostopalvelusopimuksen kanssa vuosittain. Myös Hillakodin asukkailta on ryhdytty perimään samanaikaisesti ylläpitomaksua (50€/kuukausi) ja hoitosänkyvuokraa.

Kun tarkastellaan tarjousasiakirjoissa määriteltyä kustannusvastuutaulukkoa, sen mukaan asiakkailta erikseen peritty ylläpitomaksu ja hoitosänkyvuokra ovat perusteettomia. Alkuperäiseen ostopalvelusopimukseen ei kuitenkaan ole kirjattu, että hoitosänky, patja ja pelastuslakana sekä jääkaappi kuuluisi palveluntuottajan hankkia, kuten tarjousasiakirjojen kriteereissä mainitaan. Siivouksesta sopimuksessa on maininta, että palveluntuottaja järjestää sen, mutta jäte- ja pyykkihuollosta ei ole mainintaa.

Kyseiset kustannukset sisältyvät kuitenkin tehostetussa palveluasumisessa useinmiten asunnon vuokraan, kuten se toteutuu muiden paikkakunnalla toimivien ikäihmisten tehostettua palveluasumista tuottavien yksiköiden toimesta. Verrattaessa Koivulakodin ja Hillakodin huoneiden neliövuokraa paikkakunnalla toimivien muiden asumispalveluja tuottavien yksiköiden vuokriin, ovat Koivula- ja Hillakodin vuokrat huomattavasti matalampia (**liite 12**). Kyseisiä kustannuksia ei siis ole huomioitu vuokrassa, vaan peritty asiakkaalta erikseen ylläpitomaksuna.

Huomioitava on, että kaupungin maksama hoitopäivämaksu kattaa ainoastaan

asiakkaan hoidon ja huolenpidon.

Sopimusneuvottelut on pidetty vuosittain ja valvonta on keskittynyt sopimuksessa mainittujen asiakkaiden hoivan ja huolenpidon toteutumiseen. Viimeisimpien vuosien aikana sopimusneuvotteluihin osallistuneet ja valvontaa toteuttaneet kaupungin virkamiehet eivät ole olleet tietoisia tarjousasiakirjojen sisällöstä ja niissä esitetyistä vaatimuksista.

Setlementti Tunturila ry:n toiminnanjohtaja Esa Mäkinen on selvittänyt vastineessaan tilannetta Setlementti Tunturila ry:n näkökulmasta (**liite 13**).

(Hoiva- ja hoitotyönjohtaja Päivi Piisilä, 040 480 6093)

Päätösehdotus (palvelualuejohtaja): Hyvinvointilautakunta hyväksyy vastauksen valtuustoaloitteeseen ja osoittaa sen edelleen kaupunginhallitukselle käsiteltäväksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

KH 07.09.2020 § 243

Liitteenä 11-17 edellä mainitut liitteet nrot 7-13.

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja): Kaupunginhallitus esittää vastauksen valtuustoaloitteeseen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi ja esittää, että valtuustoaloite katsotaan loppuun käsitellyksi.

Päätös: Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uuteen valmisteluun.

KH 18.01.2021 § 13

Liitteenä 9-15 edellä mainitut liitteet nrot 7-13.

Liitteenä 16 (salainen JulK 24/17 ja 20) on KPMG:n kannanotto asiaan .

Kaupunki ostaa Tunturilalta ostosopimuksen mukaisesti ikäihmiselle hoivapalvelun. Tarjousasiakirjoissa ja sopimuksessa otetaan kantaa kenen vastuulla on maksut, mutta ei oteta suoraan kantaa siihen, onko Tunturilalla oikeus veloittaa ylläpitomaksu asiakkaalta vai ei. Kaupunki ei tuota ylläpitomaksua maksa, joten kahdenkertainen veloitus ei ole kyseessä. Asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä, eikä reklamaatioita kaupungille ole Tunturilan ylläpitomaksuista tullut. Ylläpitomaksun veloittaminen on asiakkaan ja Tunturilan välinen asia. Hintavertailussa on todettava, että Tunturilan asumiskulut yhdessä ylläpitomaksulla jää silti alemmaksi kuin kilpailijoilla, joten asiakkaat eivät maksa enempiä kuin vastaavia palveluja tuottavat muut tahot perisivät.

KPMG:n asiantuntijoiden kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta on todettava, että tarjousasiakirjojen ja sopimuksen tulkinta ei ole yksiselitteinen, ja valitettavaa on se, että nykyiset viranhaltijat eivät ole olleet tarjousvaiheessa vastaamassa sen tekemisestä, jolloin sopimuksen sisältö ja luonne ei ole selvillä.

Kaupunki valvoo jatkossakin sopimusten toteutumista tarkasti.

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja): Kaupunginhallitus esittää vastauksen valtuustoaloitteeseen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi ja esittää, että valtuustoaloite katsotaan loppuun käsitellyksi.

Päätös: Anita Ruokamo poistui kokouksesta klo 17.58.

Päätösehdotus hyväksyttiin.